

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Kocourka a soudců Karla Šimky a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **Společnost přátel Jeseníků, z.s.**, se sídlem Větrná 911/24, Rýmařov, zast. JUDr. Jaromírem Kyzourem, advokátem, se sídlem Lublaňská 398/18, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 10. 2022, č. j. MZP/2022/580/1338, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 11. 2023, č. j. 11 A 93/2022-64,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 11. 2023, č. j. 11 A 93/2022-64, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Lesy České republiky, s.p. (dále jen „žadatel“) se obával toho, že nebude schopen zajistit na pozemcích nacházejících se v 1. a 2. zóně Chráněné krajinné oblasti Jeseníky v lesních hospodářských celcích Janovice, Karlov a Loučná nad Desnou účinnou ochranu lesa před kůrovci, jak předepisuje § 32 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon). Proto požádal Agenturu pro ochranu přírody a krajiny (dále jen „agentura“) o výjimku podle § 43 odst. 1 zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „ZOPK“). Konkrétně žádal, aby mu agentura povolila hospodaření způsobem vyžadujícím intenzivní technologie [výjimka z § 26 odst. 3 písm. a) ZOPK].

[2] Agentura výjimku rozhodnutím ze dne 30. 3. 2022 udělila, a to s platností do 31. 12. 2024. Vyšla z toho, že zákonný rámec umožňuje, aby v důsledku nahodilých těžeb

vznikla souvislá holina nepřesahující 1 hektar. Při překročení této hranice se již jedná o porušení § 26 odst. 3 písm. a) ZOPK. Podstatou výjimky je v zásadě dočasné zrušení tohoto limitu. Po komplexním zvážení různých hledisek dospěla agentura k závěru, že pro budoucí vývoj lesa a plnění jeho funkcí je výhodnější aktivně zasahovat proti kůrovci i za cenu vzniku rozsáhlých holin než ponechat lesní porosty bez asanace a dopustit vznik rozsáhlých ploch mrtvého lesa. Proti rozhodnutí agentury se odvolal žalobce a další dva spolky. Žalovaný rozhodnutí agentury částečně (nepatrně) změnil, ve zbytku odvolání zamítl. Podstata udělené výjimky zůstala nezměněna.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Ten žalobě v záhlaví označeným rozsudkem vyhověl a rozhodnutí žalovaného zrušil.

[4] Agentura odůvodnila udělení výjimky na základě toho, že jiný veřejný zájem (potřeba zpomalení rozpadu a následné obnovy dotčených lesních porostů) převažuje nad zájmem ochrany přírody. Správní orgány však tento závěr řádně neodůvodnily. Převažující veřejný zájem souvisel s ochranou lesa proti kůrovci. Správní orgány nezohlednily, že žadatel mohl pro asanaci území využít opatření stanovená lesním zákonem a vyhláškou č. 101/1996 Sb. Lesní zákon totiž pamatuje na kalamitní situace s tím, že umožňuje vlastníku lesa přijmout přiměřená opatření. Vlastník lesa by měl včas identifikovat a vytěžít kůrovcová ohniska. Závěry správních orgánů jsou navíc vnitřně rozporné. Agentura uvádí, že současná kůrovcová gradace je mimořádná, nemá dosud v České republice obdoby. Vedle toho však spolu se žalovaným dospěla k závěru, že území, pro které žadatel žádá výjimku, je stabilizované a k výraznější gradaci kůrovce nedochází. I sám žadatel však připustil, že v horských smrkových porostech je situace stabilizovaná. Převažujícím veřejným zájmem nemůže být hypotetický předpoklad, že teprve v budoucnu dojde ke gradaci kůrovce. Agentura na základě této hypotetické situace umožňuje žadateli bez jakéhokoli omezení vytvářet holiny velkého rozsahu. Plošný rozsah nahodilých těžeb není nijak limitován. Žadatel přitom může na základě lesního zákona realizovat úmyslnou holosečnou těžbu, byť pouze do velikosti 1 hektaru.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření k ní

[5] Proti rozsudku městského soudu podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[6] Žalovaný nesouhlasí se závěrem městského soudu, že lze udělit výjimku, teprve pokud hrozí navzdory použití standardních a včasných postupů podle lesního zákona významná gradace kůrovce. Vývoj kůrovce je těžko predikovatelný. Na řešeném území se navíc nachází 88 % smrků, jedná se tedy o homogenní strukturu, což zvyšuje predispozici k rozpadu v důsledku napadení podkorním hmyzem. Agentura tedy neudělila žadateli výjimku s ohledem na aktuální krizový stav, ale s ohledem na předběžnou opatrnost. Neučinila-li by tak, neměl by žadatel žádný zákonný nástroj, který by mu umožňoval proti kůrovci zasáhnout. Podání žádosti o výjimku až po započetí gradace kůrovce by nemuselo

pokračování

být pro ochranu lesa dostatečné, neboť správní řízení může trvat až 90 dnů (§ 83 odst. 3 ZOPK). Mohlo by tudíž dojít k jeho přemnožení a rozšíření. S ohledem na stabilizovaný stav kůrovcové situace a dobu platnosti do konce roku 2024 navíc neexistuje reálný předpoklad vzniku rozsáhlých holin v důsledku asanačních zásahů žadatele. Nedojde-li ke gradaci kůrovce, nebude výjimka využita.

[7] Stěžovateli není zřejmé, jaké konkrétní možnosti a prostředky podle lesního zákona nezohlednil, jak mu vytkl městský soud. Případným porušením povinností uložených lesním zákonem vlastníku lesa nelze argumentovat. Rozhodnutí agentury neopravňuje žadatele k porušování § 32 odst. 1 lesního zákona. Naopak, díky výjimce může žadatel účinně zmírňovat důsledky zásahu v souladu s lesním zákonem. Konkrétní limit velikosti holiny není stanoven kvůli účinnosti přijatých opatření.

[8] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení kasační stížnosti

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a za stěžovatele jedná osoba splňující podmínky § 105 odst. 2 s. ř. s. Poté Nejvyšší správní soud zkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[10] Kasační stížnost je důvodná.

[11] Městský soud zrušil rozhodnutí žalovaného, neboť dle jeho názoru není možné udělit výjimku podle § 43 odst. 1 ZOPK preventivně s tím, že žadatel může namísto toho využít opatření, která mu lesní zákon umožňuje. Stěžovatel svojí argumentací tento názor rozporuje.

[12] Nejvyšší správní soud považuje za podstatné nejprve shrnout povinnosti, které jsou vlastníku lesa (žadateli) uloženy lesním zákonem, a následně se zaměřit na jejich modifikaci plynoucí z toho, že dané území je součástí chráněné krajinné oblasti, a na vlastníka lesa tak dopadají omezení upravená v § 26 ZOPK.

[13] Kůrovce lze považovat za škodlivý organismus ve smyslu § 2 písm. g) lesního zákona, a tudíž současně též za škodlivého činitele ve smyslu § 2 písm. f) téhož zákona. Činnosti směřující k omezení vlivu škodlivých činitelů, ochranná opatření proti škodlivým činitelům a zmírňování následků jejich působení zákon souhrnně označuje jako ochranu lesa [§ 2 písm. e)]. Těžbu prováděnou za účelem zpracování stromů suchých, vyvrácených, nemocných nebo poškozených označuje zákon jako nahodilou těžbu [§ 2 písm. n)].

[14] Povinnosti související s ochranou lesa jsou upraveny v § 32 lesního zákona. Vlastník lesa je povinen provádět taková opatření, aby se předcházelo a zabránilo působení škodlivých činitelů na les, zejména zjišťovat a evidovat výskyt a rozsah škodlivých činitelů a jimi působených poškození důležitých pro pozdější průkaznost provedených opatření; při zvýšeném výskytu neprodleně informovat místně příslušný orgán státní správy lesů a provést nezbytná opatření, dále preventivně bránit vývoji, šíření a přemnožení škodlivých organismů. Při vzniku mimořádných okolností a nepředvídaných škod v lese (např. větrné a sněhové kalamity, přemnožení škůdců) je vlastník lesa povinen činit bezodkladná opatření k jejich odstranění a pro zmírnění jejich následků. Další podrobnosti jsou uvedeny ve vyhlášce č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní stráže.

[15] Podle § 33 odst. 1 lesního zákona je vlastník lesa povinen přednostně provádět těžbu nahodilou tak, aby nedocházelo k vývinu, šíření a přemnožení škodlivých organismů. Pokud by v důsledku těžby nahodilé vznikla souvislá holina o výměře větší než 0,2 ha, je vlastník lesa povinen oznámit provádění takové těžby nahodilé alespoň 14 dnů předem orgánu státní správy lesů. Tato lhůta neplatí při provádění opatření podle § 32 odst. 1 písm. a) a odst. 2.

[16] Z výše uvedeného plyne, že vlastník lesa je podle lesního zákona povinen sledovat výskyt škodlivých organismů v lese a ihned provést opatření bránící jejich šíření. Těžbu lesa prováděnou za tím účelem zákon označuje jako těžbu nahodilou a stanoví pro ni mírnější pravidla. Nevztahuje se tak na ni plošný limit pro vznik holé seče stanovený v § 31 odst. 2 lesního zákona (ten se vztahuje na mýtní těžbu úmyslnou). Velikost holé seče, která vznikne v důsledku nahodilé těžby, není limitována, zákon ukládá pouze povinnost vznik holé seče oznámit orgánu státní správy lesů. Lesní zákon tedy ukládá vlastníku lesa povinnost činit opatření, která zabrání šíření kůrovce, přičemž vlastníka při tomto jeho úkolu neomezuje, pokud jde o vznik holin a jejich plošný rozsah.

[17] Vedle lesního zákona se na lesy vztahuje i zákon o ochraně přírody a krajiny, neboť jsou významným krajinným prvkem ve smyslu § 3 odst. 1 písm. b) ZOPK. Souhlas orgánu ochrany přírody se zásahem do významného krajinného prvku dle § 4 odst. 2 ZOPK se v případě nahodilé těžby nevyžaduje (viz odst. 3 tohoto ustanovení).

[18] Zvláštní pravidla upravující režim v chráněné krajinné oblasti jsou obsažena v § 26 ZOPK. Podle odst. 3 písm. a) tohoto ustanovení je na území první a druhé zóny chráněné krajinné oblasti zakázáno hospodařit na pozemcích mimo zastavěná území obcí způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů anebo nevratně poškozovat půdní povrch, používat biocidy, měnit vodní režim či provádět terénní úpravy značného rozsahu.

[19] Agentura ve svém rozhodnutí poukázala na správní praxi, podle níž se za hospodaření způsobem vyžadujícím intenzivní technologie považuje vznik souvislé holiny překračující rozlohu 1 hektaru, byť by se tak stalo v důsledku nahodilé těžby, neboť takový rozsah holiny již představuje podstatnou změnu přírody a krajiny.

pokračování

[20] Lze tedy shrnout, že rozsah holin vzniklých při nahodilé těžbě, jejímž cílem je bránit šíření škodlivých organismů v lese, je v 1. a 2. zóně chráněných krajinných oblastí omezen na základě § 26 odst. 3 písm. a) ZOPK na plochu 1 hektaru. Vlastník lesa nacházejícího se v takových územích je tedy omezen oproti obecnému režimu stanovenému lesním zákonem ve svých možnostech boje proti šíření kůrovce.

[21] Výše uvedené omezení vztahující se na 1. a 2. zónu chráněných krajinných oblastí ovšem není absolutní, lze ho zvrátit prostřednictvím výjimky ze základních podmínek ochrany v chráněných krajinných oblastech podle § 43 ZOPK. Smyslem řízení o výjimce je v každém jednotlivém případě posoudit, zda jsou splněny obecně definované podmínky, za nichž lze zákonný zákaz prolomit, a zda je takový postup v konkrétní situaci namístě (aplikuje se správní uvážení). Prostřednictvím individuálního správního aktu tak lze prolomit zákonem stanovený zákaz, a to po zvážení okolností konkrétního záměru (situace) a stanovení podmínek limitujících nepříznivé dopady.

[22] Nejvyšší správní soud považuje za důležité zdůraznit, že udělením výjimky dle § 43 ZOPK ze základních ochranných podmínek dle § 26 odst. 3 písm. a) ZOPK se nic nemění na povinnostech vlastníka lesa plynoucích z lesního zákona. Vlastník lesa je tak nadále povinen sledovat stav lesa a provádět opatření k zabránění šíření škodlivých organismů.

[23] Městský soud považoval pro své rozhodnutí za stěžejní stav kůrovcové situace v okamžiku, kdy agentura vydala rozhodnutí o výjimce. Z rozhodnutí agentury vyplývá, že vyhodnocení aktuálního stavu kůrovcové situace v dotčeném území bylo provedeno z dostupných dat, jimiž jsou kůrovcová mapa, vlastní terénní šetření a konzultace s lesními hospodáři (zjištění plynoucí z těchto zdrojů nejsou nicméně v rozhodnutí podrobně rozepsána, jsou uvedena jen v podobě souhrnného závěru, ve správním spise nejsou žádné podklady pocházející z výše uvedených zdrojů). Situace je stabilizovaná a k výraznější gradaci kůrovce v daném území nedochází. Lokálně se objevují drobná ohniska v počtu jednotek stromů, nedochází k vytváření souvislých napadených ploch ani ke vzniku holin. Rozsah nahodilých těžeb je v širším území dlouhodobě významně pod úrovní ročního podílu přípustných těžeb pro dotčené lesní hospodářské celky. Za poslední dva roky je patrný velmi výrazný pokles nahodilých těžeb ve srovnání s referenčními roky 2018 a 2019. Aktuálně se gradace podkorního hmyzu v zájmovém území nijak významně neprojevuje, kůrovcová situace je stabilizovaná (základní stav výskytu dle vyhlášky č. 101/1996 Sb.). V rozhodnutí agentury je rovněž popsáno, že v lesních porostech v zájmovém území je smrk ztepilý zastoupen až z 88 % (v přirozeném stavu by to bylo méně než 40 %), porosty vykazují homogenní prostorovou strukturu (tzv. halové porosty), což jednoznačně ukazuje na vysokou predispozici k rozpadu v důsledku napadení podkorním hmyzem na velkých plochách. Za současných klimatických podmínek nelze ani vyloučit, že při nepovolení výjimky celý proces pravděpodobně proběhne za relativně krátkou dobu.

[24] Městský soud žalovanému vytkl, že potvrdil výjimku ze základních podmínek ochrany chráněné krajinné oblasti, aniž by aktuální stav kůrovcové situace nasvědčoval tomu, že by nebylo možné situaci zvládnout standardními nástroji dle lesního zákona. Nejvyšší správní soud nicméně považuje za podstatné zdůraznit, že výjimka ze zákazu dle

§ 26 odst. 3 písm. a) ZOPK nepředstavuje žádný zvláštní nástroj v boji proti kůrovci, tento zákaz naopak limituje vlastníka lesa (žadatele) v možnosti využívat standardní nástroje podle lesního zákona, jak již bylo vysvětleno výše. Výjimka ze zákazu tak vytváří podmínky pro to, aby vlastník lesa mohl v zásadě standardně (záleží na podmínkách stanovených ve výjimce) využívat nástroje dané lesním zákonem za účelem splnění povinností z tohoto zákona plynoucích. Jednou z nich je povinnost bránit šíření škodlivých organismů. Městský soud nezaložil svůj rozsudek na tom, že by nebylo namístě bojovat proti šíření kůrovce, tedy nepléduje pro vytvoření tzv. bezzásahového území. Pro takové řešení se ostatně nevyslovil ani žalobce, jenž usiluje pouze o zpřísnění podmínek pro provádění nahodilé těžby a s tím související zpřísnění podmínek pro vytváření holých sečí. Toto celkové zpřísnění má zejména vytvořit lepší předpoklady pro přežití velmi důležitých saproxylických druhů hmyzu, jejichž život je vázán na mrtvé dřevo, a dále zachovat doupné stromy (s dobře vyvinutými přírodními dutinami) pro ptáky.

[25] Městskému soudu lze přisvědčit v tom, že správní orgány ve svých rozhodnutích nepopisují, jaký je aktuální stav holin v dotčených lesních hospodářských celcích a zda lze v období platnosti výjimky předpokládat, že v důsledku provádění zásahů proti šíření kůrovce bude v některých částech území nezbytné vytvořit holinu o rozloze přesahující 1 hektar. Ani součástí správního spisu nejsou žádné podklady popisující aktuální stav holin a kůrovcových ložisek, z nichž by bylo možné takový závěr dovodit. Z odůvodnění správních rozhodnutí nevyplývá, že by s ohledem na aktuální stav lesních porostů bylo bezprostředně nutné provést nahodilé těžby v takovém rozsahu nebo na takových místech, že by v jejich důsledku vznikly holiny o rozloze přesahující 1 hektar. Na druhou stranu správní orgány identifikovaly charakteristiky lesních porostů v daném území, které je vystavují jednoznačnému riziku rozvoje kůrovcové kalamity. Současně je potvrzeno, že kůrovec se v území vyskytuje, byť jeho hustota výskytu odpovídá pouze základnímu stavu. Ten je definován v § 2 odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 101/1996 Sb. tak, že při něm nehrozí v témže roce nebo v následující generaci škůdce, kterou je jeden úplný cyklus jeho vývoje, jeho přemnožení, které by mělo za následek hospodářsky významné škody na lesních porostech. Jeden úplný cyklus vývoje kůrovce je cca 10 týdnů. Podle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 101/1996 Sb. je základním stavem lýkožroutů takový jejich početní stav, kdy objem kůrovcového dříví z předchozího roku v průměru nedosáhl 1 m³ na 5 ha smrkových porostů, a nedošlo k vytvoření ohnisek výskytu lýkožrouta.

[26] Z údajů uvedených v odůvodnění rozhodnutí agentury lze vskutku dovodit jistou míru předčasnosti vydání výjimky, kterou stěžovatel vysvětluje v kasační stížnosti principem předběžné opatrnosti (resp. principem prevence).

[27] Nejvyšší správní soud považuje za stěžejní, že rozhodnutím o výjimce není povolována jakákoliv těžba dřeva, nýbrž pouze asanace kůrovcem napadených či ohrožených anebo živelnou kalamitou postižených lesních porostů. Rozhodnutí definuje, co se rozumí aktivním kůrovcovým stromem a kůrovcem ohroženým dřívím, a dále pojem asanace. Žadatel může provádět asanaci (nahodilou těžbu) aktivních kůrovcových stromů a kůrovcem ohroženého dříví i bez výjimky do okamžiku, kdy by v důsledku toho způsobil v určitém území holinu o rozloze 1 hektar. Poté může v asanaci pokračovat pouze za podmínky, že má platnou výjimku ze základních podmínek ochrany chráněné krajinné

pokračování

oblasti dle § 26 odst. 3 písm. a) ZOPK. Pokud nenastane takový rozsah kalamitní situace, že by bylo potřebné provádět nahodilou těžbu v takovém rozsahu a na takových místech, že by vedla ke vzniku holiny o rozloze převyšující 1 hektar, nebude udělená výjimka využita. Realizace opatření podle této výjimky je tedy závislá na tom, zda vůbec nastane situace, kdy bude jejich provedení potřebné. Výjimka však neopravňuje vlastníka lesa k vytváření holin o rozloze přesahující 1 hektar v důsledku např. úmyslné těžby (tj. těžby zdravých stromů, které nenaplnňují definici aktivního kůrovcového stromu ani kůrovcem ohroženého dříví).

[28] Jakkoliv tedy má městský soud pravdu v tom, že vydání výjimky bylo s ohledem na údaje uvedené v odůvodnění rozhodnutí agentury předčasné, nevytvořilo předpoklady k tomu, aby žadatel zanedbával své povinnosti stanovené lesním zákonem (viz výše), ani k vytváření holin z jiných důvodů, než je boj proti kůrovci. S ohledem na relativně krátkou časovou platnost výjimky nelze dovozovat ani to, že by spíše příznivý stav kůrovcové situace negativně ovlivnil výsledek vážení veřejných zájmů a posouzení podmínek limitujících dopad povolované činnosti na předmět ochrany. Respektive žádné takové negativní ovlivnění se ze správního spisu *prima facie* nepodává a netvrdí jej žalobce ani nevysvětluje městský soud.

[29] Nejvyšší správní soud vzhledem k výše uvedenému nepovažuje včasné (do určité míry předčasné) vydání výjimky za důvod její nezákonnosti. Díky tomu byl dostatečný časový prostor pro řádné a úplné zjištění skutkového stavu, uplatnění práv účastníků řízení (zejména vyjádření ze strany ekologických spolků, včetně žalobce), důkladné zvážení protichůdných zájmů a formulaci podmínek výjimky. Pokud by soudy svými rozhodnutími nutily vlastníky lesa odkládat podání žádosti až do okamžiku, kdy bude bezprostředně hrozit kalamitní situace a nastane neodkladná potřeba provést nahodilou těžbu, v jejímž důsledku vznikne holina o rozloze přes 1 hektar, mohl by být zmařen základní cíl této výjimky, jímž je včasné zasahování proti šíření kůrovce. Rovněž kvalita rozhodnutí o výjimce by mohla utrpět v důsledku spěchu vyvolaného neodkladností rozhodnutí. Nelze opomíjet, že vývoj kůrovcové kalamity, která zasáhla i Chráněnou krajinnou oblast Jeseníky, byť zejména severovýchodní a východní část, jak uváděl a fotograficky zdokumentoval žalobce, není jen v rukou žadatele jakožto vlastníka lesa, nýbrž je do značné míry důsledkem živelných procesů závislých i na aktuálním charakteru počasí. Při kumulaci několika nepříznivých faktorů (včetně např. zanedbání povinností vlastníků lesů) může nabrat vývoj kůrovcové situace silnou dynamiku a rychle vyvrcholit kalamitním stavem. Rychlý vznik holiny o výměře 1 ha v důsledku nahodilé těžby, zejména v místě, kde je již porost proředen nebo kde již menší holina existuje, není nereálný. Nejvyšší správní soud opětovně zdůrazňuje, že povolení výjimky nemá žádný vliv na povinnost vlastníka lesa vyhledávat a včas likvidovat napadené stromy a bránit tím dalšímu šíření kůrovce (k zanedbání této povinnosti viz rozsudek NSS ze dne 29. 11. 2023, č. j. 10 As 168/2023-52). S jistým zjednodušením lze říct, že žadatel je povinen počínat si tak, aby výjimku vůbec nemusel využít.

[30] Městský soud spatřuje pochybení správních orgánů též v tom, že při vážení zájmu na povolení výjimky se zájmem na zachování základních podmínek ochrany 1. a 2. zóny chráněné krajinné oblasti zvažoval pouze dvě polohy, a to buď postupný vznik rozsáhlých odlesněných ploch, nebo rychlé odumření stromového patra v důsledku kůrovcové gradace.

Této úvaze vytýká, že v daném území k výraznější gradaci kůrovce nedochází. Nejvyšší správní soud nepovažuje v přístupu správních orgánů k vážení jednotlivých zájmů žádné principiální pochybení. Z odůvodnění správních rozhodnutí je zřejmé, že k asanaci lesních porostů podle vydané výjimky dojde až v případě gradace kůrovcové situace (tedy při kalamitním stavu výskytu kůrovce). Správní orgány tak nepochybily, jestliže klady a zápory udělení výjimky posuzovaly ve vztahu ke kalamitní situaci. Jelikož výjimka nijak neomezuje rozsah holin vzniklých asanací kůrovcových stromů, bylo namístě vymezit situaci, která nastane v důsledku využití výjimky, jako vznik rozsáhlých odlesněných ploch. Pokud by výjimka povolena nebyla a ke gradaci kůrovcové situace by přesto došlo, vzniknou rozsáhlé plochy s odumřelým stromovým patrem. Správní orgány na tomto podkladě hodnotily, zda z hlediska různých funkcí lesa je příznivější situace s rozsáhlými holinami než stav vyznačující se rozsáhlými plochami s odumřelým stromovým patrem (ponechaným na místě, tj. bezzásahový stav).

[31] Jinou otázkou, kterou se Nejvyšší správní soud nemohl v této fázi zabývat, je nicméně to, zda nebylo namístě stanovit přísnější podmínky výjimky, ať již z hlediska množství a kvality dřevní hmoty ponechané na místě, nebo z hlediska velikosti holin. Jakkoliv odůvodnění rozsudku městského soudu obsahuje dílčí zmínky i ohledně těchto otázek, plní pouze doplňující úlohu, neboť nebyly samostatným zrušovacím důvodem rozhodnutí stěžovatele. Jelikož se k těmto aspektům upíná podstatná část žaloby, bude se muset jimi zabývat v dalším řízení detailně nejprve městský soud.

IV. Závěr a náklady řízení

[32] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou. Rozsudek městského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude městský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[33] Městský soud v novém rozhodnutí rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. prosince 2024

Tomáš Kocourek
předseda senátu